

ISTORIOGRAFIE

Viorel COSMA

Muzicieni români în texte și documente

(XIII)

Fondul Constantin Silvestri

(II)¹

Introducere

Partea a doua a fondului de documente, Constantin Silvestri însumează un set de scrisori inedite ale lui George Enescu/Maria Enescu, Mihail Jora și Dinu Lipatti, o adresă oficială a managerului olandez Marius Flothius, directorul artistic al Orchestrei Concertgebouw din Amsterdam (1957) și un Act de donație al celei de a doua soții a dirijorului român, Regina (Pupa) Silvestri, a unor bunuri personale, afișe, fotografii, pliante și discuri ale defunctului muzician, transmise de consulul Ambasadei României de la Paris către Muzeul Muzicii din București (1983).

¹ Rog cititorii să ne scuze pentru cele peste 50 de erori (semne grafice) din primul set de documente din Fondul Silvestri, publicat în nr.1 al revistei Muzica, provocat de o defecțiune la calculator, care în loc de paranteză dreaptă finală la expresia [sic] a printat [sic !!]

Primul document, deși pare o simplă epistolă de mulțumire pentru un buchet de liliac alb adresat de Constantin Silvestri soției marelui George Enescu, depășește un mărunț gest de recunoștință, un act de gentilețe, un semn de amabilitate, de politețe. Epistola a fost redactată în limba franceză, nu este datată (i-a transmis-o printr-un curier), dar poartă iscăliturile autografe, cu numele și prenumele complete (fără diminutive familiale!) ale soților Enescu. Dispunem suficiente argumente să susținem că dirijorul nu a încercat să speculeze nici aniversarea zilei de naștere a soției (14 iulie) și a maestrului (19 august), nici onomastica soției (Sf. Maria – 15 august), date calendaristice pe care Eneștii nu le ocoleau din pricina prietenilor ce le umpleau casa de flori (dar fără... liliac!) și cadouri, nici momentul discret al căsătoriei maestrului cu Maruca (4 decembrie 1937), nici chiar presupusa „răsplată” indiscretă pentru premiile de compoziție George Enescu acordate tânărului Constantin Silvestri (6 noiembrie 1932 și 6 decembrie 1936), când liliacul alb nu înflorea nici pe meleaguri străine, ci a dorit să-și exprime recunoștința pentru decizia ascunsă a familiilor Enescu și Jora de la salvarea de la moarte a unui talent muzical, grav bolnav de tuberculoză. „Vei primi regulat câte 5000 de lei și să nu mai aud că vrei să te întorci”, îi scria la 5 martie 1938 profesorul său, Mihail Jora. „Noi toți de aici (adică cele două familii, dar și muzicienii din conducerea Societății Compozitorilor Români, ai Operei Române, ai Fundațiilor Regale unde se tipăreau lucrările muzicale – n.n.) te vom susține prin fapte”. Tonul de o duritate extremă a scrisorilor lui Jora, domină corespondența acestui „părinte spiritual” al dirijorului, care îl convinsese pe Enescu și chiar pe rigida Maruca să-i deschidă larg porțile apartamentului lor de lângă Biserica Albă și Palatul Cantacuzino. Abonamentul la ziarul Timpul (unde Jora își publica cronicile muzicale), prelungirea lunară și fără termen a concediului medical de la Opera Română, trimiterea salariului de la instituția lirică bucureșteană la Sanatoriul din Giuagiu, tipărirea *Sonatinei pentru clarinet* la Fundațiile Regale, sprijinul lui Mihail Sadoveanu în Consiliul Artistic al Operei Române pentru o nouă salarizare, obținerea unor noi partituri ale tânărului compozitor pentru o editură germană din Mainz – sunt doar câteva din gesturile de sprijinire ale profesorului față de Silvestri. „Nu ți-am cerut multe lucruri în viață. De rândul acesta, însă, te rog să m’ascuți și să-mi îndeplinești rugămintea de a sta locului, fără altă grijă decât aceia de a vroi să te vindecii cu orice preț pentru fericirea ta și alor tăi” – îi scria imperativ Mihail Jora la 15 martie 1938.

Scrisorile lui Dinu Lipatti confirmă în general generozitatea altui talent măcinat de o boală și mai cumplită (cancerul, ce îl va dărâma la 33 de ani), care se va bucura de succesele internaționale ale colegului Silvestri, alături de care dorea să colaboreze în Elveția și România (1947-1948). „Am insistat pe lângă Mengelberg să te angajeze”, îi scria după un concert în Olanda, dar „în Elveția mi-e rușine că nu prea reușesc să te ajut”.

În sfârșit, Atestația Consului Alexandru Mihalache de la Ambasada Franței (1983), merită atenție spre a descoperi baghetele lui Silvestri și bumerangul cu ornament de canguri, trimise Muzeului Muzicii... care nu a existat niciodată !

Fondul documentar Constantin Silvestri merită să fie cercetat cu atenție în viitor, fiindcă în jurul legăturilor strânse cu George Enescu (se vorbește de existența unor clauze testamentare, încă necunoscute), pot apărea răspunsuri surprinzătoare.

Viorel Cosma

Autor: Mihail Jora

Destinatar: Constantin Silvestri

Locul și data: [București], 5 martie 1938

Limba română

Ms. autograf, în cerneală

2 pagini

5 martie 1938

Dragul meu

În sfârșit am primit vești de la tine, și chiar dacă se resimt încă de amărăciuni trecute, sunt încredințat că liniștea și disciplina ce le înduri în surghiunul tău sunt bine venite și trebuincioase și că vindecarea ta pășește sigur. Suferințele tale fizice sunt de așa natură, încât nu întâia lună sau două le pot curma. Înainte de toate trebuie să te stăpânești sufletește, să-ți hotărăști un moral limpede și înălțat, să-ți desăvârșești tăria lăuntrică prin buna dispoziție și încredere. Să ai voința de a te vindeca cu ori ce preț și a te supune cu surâsul optimist ori cărei încercări dureroase. Noi toți de aici te vom susține prin fapte, dar avem nevoie și de ajutorul tău pentru a ne împlini dorințele. Deviza ta trebuie să fie "pe loc repauz". Zbuciumul, amărăciunea, neîncrederea, gândurile negre să fie cu totul puse la o parte. Ai o viață întreagă înaintea ta pentru punerea în lumină și desăvârșirea talentului tău. Timp de un an, cel puțin, însă, să stai acolo liniștit, fără altă grijă de cât de a te căuta și ați pregăti sănătatea trebuincioasă pentru mai târziu. Prietenilor tăi de aici să le dai învoirea să-ți arate dragostea către tine, contribuind la șederea ta acolo. Începând chiar din luna aceasta vei primi regulat câte cinci mii de lei și să nu mai aud că vrei să te întorci, așa cum ai anunțat în scrisoarea ta. Să nu te opui la cele hotărâte de noi cu cele mai bune intențiuni, și să-ți lași împreună cu cele sus ori ce scrupul sau proastă mândrie, care ne-ar îndurera peste măsură. În ce privește prelungirea concediului de la operă, mă îngrijesc eu. Scrie-mi dacă ai nevoie de cărți sau alte cele. Îți doresc sănătate și voe bună.

M. Jora

Autor: Mihail Jora

Destinatar: Constantin Silvestri

Locul și data: [București], 15 martie 1938

Limba română

Ms. autograf, în cerneală

2 pagini

15 martie 1938

Dragul meu

Ț'am trimis ieri 5000 lei prin mandat poștal, ast-fel [sic!] cum te prevenisem în ultima mea scrisoare. Această sumă e destinată pentru nevoile tale pe luna Martie, și după cum Ț'am scris, o vei căpăta în fiecare lună, pe tot timpul șederii tale la Giuagiu. Am hotărât aici să nu te întorci înainte de un an la București. Ori cât Ți s'ar părea de plicticoasă șederea ta acolo, ori cât ai dori să reintri grabnic în viața normală, lucrul acesta nu trebuie să-l faci înainte de a te vindeca. Și această vindecare aici la București nu se poate obține. Toate aici vor fi ast-fel regulate în cât șederea ta acolo să nu dăuneze afacerilor tale. Concediul de la operă va fi prelungit lunar, fără termen; contractul nou îți va fi trimes la vară la sanatoriu pentru a-l iscăli. Leafa de la operă va fi încasată de cine vrei tu, fie de maică-ta, fie de unul din noi. Scrie-mi numai ce vrei să se facă cu dânsa. Am vorbit cu Doamna Cariadi și dânsa e foarte mulțumită să te știe acolo, făcându-ți testamentul de care ai nevoie. Nu Ți-am cerut multe lucruri în viață. De rândul acesta însă te rog să m'ascuți și să-mi îndeplinești rugămintea de a sta locului, fără altă grijă de cât aceia de a vroi să te vindeci cu ori ce preț pentru fericirea ta și alor tăi. Hotărârilor luate deci aici, trebuie să te supui, fără jenă și fără false scrupule, căci ele sunt pornite din inimi curate și din dragoste pentru tine. Vei avea apoi o viață întreagă înaintea ta pentru a dovedi că această dragoste e bine plasată. Până atunci îți doresc curaj și voință fermă de a urma sfaturile noastre.

Cu toată afecțiunea mea

M. Jora

Autor: Mihail Jora
Destinatar: Constantin Silvestri
Locul și data: [București], 3 mai 1938

Limba română
Ms. autograf, în cerneală
2 pagini

3 Mai 1938

Dragul meu,

N'am pierdut încă speranța, cu toate veștile potrivnice ce mi le dai, să obținem reducerea dorită. Sunt întors abia de câteva zile de la Balcic, așa în cât am avut abia timpul să telefonez pentru a ști cum stăm cu intervențiile. Voi bate însă fierul, chiar dacă s'ar răci. Balcicul a fost numai în parte „o minune”, de oare ce soarele își întorcea adesea privirile de la noi, supărat pe vântul ce lovea valurile de zidul grădinii noastre. Toate tricourile și trencicoturile aduse de la București ajungeau abia la anumite ore din zi să înlocuiască căldura lui. Vegetația înapoiată dădea impresia de sărăcie și de pustietate, așa în cât n'ași putea spune că am petrecut acolo cele mai frumoase zile din viața mea. Abia întors de la Balcic, m'am repezit să ascult Aurul Rinului, pe care nu'l auzisem de 16 ani. Bătrânul vrăjitor continuă să-mi dea fiorii resimțiți în tinerețe, iar blazarea ce-mi încarcă vârsta își pierde puterea față de Wagner. E drept că și condițiile în care se dă în clipa de față de către nemți, sunt excepționale. Până și scena pare alta, mărită și adâncită de diverse aparate de proecție aduse cu dânșii de la Frankfurt. Orchestra e o încântare, cântăreții, fără a fi excepționali, sunt înălțați prin minunata înțelegere a rolului ce'l cântă și joacă. În asemenea condiții opera din București a încetat a fi un local de distracție, devenind un templu wagnerian. Aseară orchestra a dat și un concert simfonic cu Leonora 3 și simfonia patra de Schumann. Foarte bun dirijorul, dl Franz Konwitschny. Orchestra caldă și mlădioasă, dar cam mică pentru acustica Ateneului, având numai câte 4 violonceli și contrabași, cât pot să intre în gaura de la operă.

Îți trimit ultimele două scrisori de la Lipatti, care-ți vor spune ce face. După cum vei vedea, e prins mai mult de instrumentul său de cât de compoziție. Am dispus să ți se trimeată „Timpul”. Nădăjduesc că'l vei primi regulat. Dacă ai nevoie de alte lucruri, scrie-mi.

Îți doresc sănătate și voe bună.

M. Jora

Autor: Mihail Jora

Destinatar: Constantin Silvestri

Locul și data: [București], 26 mai [1938]

Limba română

Ms. autograf, în cerneală

2 pagini

26 Mai.

Dragul meu

Am primit ieri notele, dar n'am avut încă vreme să mă uit în ele. Pentru moment cercetez pe „Lăpușneanu” pe care Zirra l'a prezentat operei și trebuie să fac referat pentru el pe mâine la consiliu. Imediat după examene, pe cari le sfârșesc în ziua de 4 iunie, o să-ți văd sonatina. Rosetti de la Fundație mi-a cerut o lucrare pentru editură. Te-ai hotărât pe care vrei s'o dai? Scrie-mi imediat pentru a o pune în lucrare. Îmi vorbeai de liedurile mai vechi. Cred însă că trebuie traduse, pentru a putea fi cântate și în rumânește. Ași prefera sonate de violoncel, sau o lucrare simfonică de cameră. În ce privește duoletul cred că ai dreptate, cu toate că uzul te dezmente. Principal socot că trebuie scrise aceleași valori de note în duolette, care existau în măsura de 3. Dar nu cum vrei tu s'o dovedești ci în felul acesta: $\frac{3}{8}$ $\text{♩} = \overline{\text{♩}'} \text{♩} \text{♩}$ $\text{♩} = \overline{\text{♩}'} \text{♩}$ $\text{♩} = \overline{\text{♩}'} \text{♩}$ $\text{♩} = \overline{\text{♩}'} \text{♩}$ $\text{♩} = \overline{\text{♩}'} \text{♩}$ adică socotind măsura de 3 schematic, reducând-o la forma cea mai întregită, iar nu divizată. În felul acesta cred că ar fi logică scrierea pe care o dorești tu. Ceia ce e curios e că într'un tratat german văd următoarea împărțire: $\text{♩} = \overline{\text{♩}'} \text{♩}$ dar $\text{♩} = \overline{\text{♩}'} \text{♩} \text{♩} (!)$ și $\text{♩} = \overline{\text{♩}'} \text{♩} \text{♩}$. Deci tot pătrimi pentru duolette, quartolete sau cinciolette. E idiot. În ce privește esemplul dat din Stravinski, e logic să fie așa. Dacă pentru $\text{♩} \text{♩} \text{♩}$ el pune $\overline{\text{♩}'} \text{♩} \text{♩} \text{♩}$ pentru septolet trebuie să întrebuițeze tot optimea, iar nu 16-zecimi. Pe acestea nu le poate pune decât dacă ar fi optolet, adică 8 șaisprezecimi. De la patru până la opt valori exclusiv, se pune valoarea care corespunde lui patru, iar de la opt până la 15 valori inclusiv, pe aceia care corespunde lui 8: $\text{♩} = \overline{\text{♩}'} \text{♩} = \overline{\text{♩}'} \text{♩} = \overline{\text{♩}'} \text{♩} = \overline{\text{♩}'} \text{♩} = \overline{\text{♩}'} \text{♩} = \overline{\text{♩}'} \text{♩} = \overline{\text{♩}'} \text{♩}$. Stravinski punând $\text{♩} \text{♩} \text{♩}$, e consecvent scriind $\overline{\text{♩}'} \text{♩} \text{♩} \text{♩}$ iar nu $\overline{\text{♩}'} \text{♩} \text{♩} \text{♩}$.

Îți trimet buletinul de concurs pentru premiul Anhauch. Din el vei vedea condițiile, cari sunt așa cum le ceri tu.

Perlea e angajat la operă cu bucată. Va dirija Wagner și alte lucrări mai însemnate.

Cum merge sănătatea?

Cu toată dragostea M. Jora

Autor: Mihail Jora

Destinatar: Constantin Silvestri

Locul și data: [București], 6 iunie [1938]

Limba română

Ms. autograf, în cerneală

4 pagini

6 iunie

Dragul meu

Am primit toate scrisorile tale, inclusiv pe aceia cu corespondența lui Lipatti, dar dacă nu-ți răspund regulat e că am multe pe capul meu, căroro abia le pot face față. Îți mulțumesc și pentru telegramă, al cărui cost ai fi putut să ți-l economisești fără nici un scrupul. Sunt de acord cu tipărirea dansurilor. Revizuieste-le și trimetemi-le pentru a cere devizul la Praga și a le pune în lucru. Cântecurile lui Brăiloiu n'au apărut încă. A făcut a doua corectură de curând și socot că vor sosi zilele acestea pentru ultima.

Am citit azi sonatina ta, care mi s'a părut ceva mai ușurată. Cred că andantele e cea mai bună parte, după care vine finalul. Improvizația „codiței” se poate să nu fie nevoie de ea, dar aceasta din cauză că nici odată esecutanții (fagotist și clarinetist) nu o vor putea cânta în mișcarea ce ai dat-o finalului, când ai fost la mine. Tu îți cânti lucrările întotdeauna mai iute. Din punct de vedere al asprimei disonanțelor, e mai bine căci se pierd, din acel al formei însă, esecția ta repezită o sfârtecă. Când citești partitura, constați însă că echilibrul există, sau cel puțin vrea să fie, chiar când nu reușești pe deplin. E curios că d. Cuclin și prietenii lui, printre cari număr pe Brânzeu, mă învinovățesc oral și în scris de a fi „un aprig dușman al tradiției” și adaogă dl Brânzeu „atitudine pe care noi n'o putem înțelege”. Apoi nici eu nu înțeleg ce vreu să spuie acești domni. Eu sunt un om tradițional din fire, dar când această tradiție nu servește de cât drept pretext, pentru a creia lucrări mediocre, pun mult mai presus scânteia, chiar când forma nu e desăvârșită. Cu cât mai simpatic e un om cu talent și cu călcăile rupte, unui domn impecabil îmbrăcat, dar dobitoc. Cel dintâi poate să parvină cu timpul să-și desăvârșească încălțăminte, pe când celălalt va rămânea dobitoc toată viața. Se poate ca acest punct de vedere să displacă domnilor de mai sus, protestând contra unei atitudini care nu le convine. Dar nu e mai puțin adevărat că-mi cer atât mie cât și celora cari vin la mine să îmbrace ideia muzicală într-o formă cât mai desăvârșită, care nu se obține de cât cu răbdare și gumă de ras multă.

Smaranda zis pe nume (nepoata Floricăi Muzicescu) și Madeleine Cantacuzino s'au hotărât să dea la toamnă un concert la 2 pian. Nenorocitele caută material și nu găsesc. Mi se pare că tu ai ceva material

original. Îmi dai dezlegare să mă duc cu ele acasă la tine și a alege din biblioteca ta piesele ce le convin? Cu alte cuvinte, vrei să le împrumuți muzica de care au nevoie?

În ce privește întrebarea ce mi-o pui cu privire la comitetul Filarmoniceii, am auzit și eu că s'ar pregăti așa ceva. În principiu sunt împotriva comitetelor, cari nu fac de cât să încurce treburile, iar în cazul cel mai bun nu pot împiedica ordinea nehibzuite ce vin de la nechemați. Socotesc că e mai bine să se dea libertatea lui Georgescu să uzeze de calitatea lui de director general, fără amestecul nimănui. Iar dacă această libertate nu i se dă, cum îți închipui că nu noi am putea fi ascultați, atâta vreme cât numitul Scărlătescu își arogă dreptul de a spune ultimul cuvânt. Vezi dar că nu ași putea primi să fac parte dintr-un asemenea comitet, căci de la cea dintâi ședință, domnul acesta ar auzi lucruri prea puțin plăcute pentru el.

Îmi pare bine să aflu că sănătatea ta se îndreaptă. Ași dori cât de multă dorință și voință din partea ta, întru împlinirea ei și cât mai puțină frământare interioară și gânduri de gâlceavă. Nu lua pildă de la mine, care sunt un veșnic răsvrătit. Multe pătimește omul când are firea sucită ca a mea. Răbdarea și stăpânirea de sine aduc întotdeauna mai mult de cât revolta. Aceasta la omul sănătos, căci la cel bolnav pe lângă plăcerile sentimentelor, se mai adaugă și acele fizice. Nu te monta deci în singurătatea ta și gândește-te că ori ce supărare te dă înapoi cu săptămânele. Fii optimist, și profită de depărtarea de oameni, pentru a-ți odihni sufletul și a-ți mântui necazurile. Cu atât mai vârtos, nu-ți creia altele noi.

Cu drag

M. Jora

Autor: Mihail Jora

Limba română

Destinatar: Constantin Silvestri

Ms. autograf, în cerneală

Locul și data: [București], 30 iunie [1938] 2 pagini

30 iunie

Dragul meu

Îți scriu în grabă pentru a te preveni că consiliul la operă nu s'a ținut încă, de oare ce s'a așteptat noua lege de organizare a teatrelor și operelor, care a apărut alaltăieri abia.

De oare ce, în noua lege se prevăd incompatibilități anumite, noul consiliu se va primi, iar eu voi intra ca delegat al Academiei de muzică. Noul consiliu va fi numit peste câteva zile, iar săptămâna viitoare ne vom întruni pentru examinarea situațiunii fiecărui artist, și formularea noilor contracte. Așa fiind, poți avea încredere în mine că te voi susține și voi căuta să-ți îndrept situația actuală.

În ce privește memoriul ce mi l'ai trimes, va apare mâine sau poimâine sub formă de articol în „Timpul”. Rezultatul îl vom vedea apoi.

Eu plec la 20 iulie. Trimite-mi ce crezi de cuviință pentru editura germană, căci trec prin Mainz și vreau să iau nu numai lucrări de ale mele.

Cu urări de sănătate și voe bună

M. Jora

P. S. Voi lăsa răspuns la Fundație, ca în caz de sosire a corecturilor de la Praga, să ți le trimeată la Giugiu.

Autor: Mihail Jora

Limba română

Destinatar: Constantin Silvestri

Ms. autograf, în cerneală

Locul și data: [București], 11 iulie [1938]

2 pagini

11 iulie

Dragul meu

Un prieten poftindu-mă în automobilul său, plec mâine dimineață cu acest mijloc de locomoție prin Cehoslovacia, la Bayreuth. Neprimind până acum vre-o partitură de la tine, am lăsat răspuns Floricăi Muzicescu să treacă înainte de plecarea ei la mine și dacă găsește vre-un pachet de la tine, să mi-l aducă la Bayreuth. În așteptare iau cu mine atât quartetul de suflători, cât și sonatina p. Cl. și Fagot.

În ce privește opera, consiliul nu s'a ținut încă din pricină că Vodă n'a iscălit încă noua lege modificatoare, și nici decretul de numire a noilor consilii.

Am vorbit însă cu Sadoveanu, care mi-a făgăduit sprijinul său în lipsa lui Otescu, care s'a operat zilele trecute la stomac de un ulcer, și care nu se va putea restabili până la convocarea consiliului.

Eu stau la Bayreuth de la 23 Iulie până la 1 August incluziv. Dacă ai ceva să-mi comunici între timp scrie-mi pe adresa: M. J. bei Frau Müller, Adolf v. Gross str. 8 Bayreuth.

Cu bine și sănătate

M. Jora

Autor: Dinu Lipatti
Destinatar: Constantin Silvestri
Locul și data: Geneva, 7 iulie 1947

Limba română
Ms. dactilografiat
1 pagină

Geneva, 7 Iulie 1947

7 Chaudronniers

Dragă Costi,

Am tot așteptat să găsesc un moment mai liniștit pentru a sta la taifas cu tine, dar nu a fost chip. Și ca să nu mă încarc de prea multe remușcări, îți scriu în stil telegrafic pentru a nu mai întârzia de a te înștiința că Société des Concerts du Conservatoire este în principiu de acord de a te angaja, cu mine ca solist. Ei propun 25 Ianuarie sau 29 Februarie 1948, eu prefer Aprilie 1948, însă pot găsi și o altă dată, principalul este să le comunicii tu direct când crezi ce vei putea răsbi la Paris, pentru mine se aranjează mai repede căci sunt mai aproape.

Te sfătuiesc să iei contact atât cu Maitre Hauert Avocat, 12 Rue Cortambert PARIS 16-e, cât și cu impresarul meu Kiesgen.

Tipăritura de care m-ai întrebat ar costa aici cam 300 frs. s.¹

Nu te supăra că nu am dat urmare drăguței tale invitațiuni de a cânta la Budapesta cu tine, îți închipui câtă plăcere mi-ar face, însă, dacă este vorba să pornesc într'acolo, mai bine viu la noi, unde prezența mea ar fi atât de necesară acum, după ce am avut marea durere de a pierde de taică-meu și unde sunt atât de multe de făcut!

Nici sănătatea, nici avalanșa de concerte și obligațiuni locale nu-mi permit să mă aventurez în voiajuri lungi și obositoare, în proiecte mari și nesigure. Iartă-mă, înțelege-mă și nu te supăra!

Madeleine și cu mine te rugăm să primești gândurile noastre cele mai afectuoase și să transmiți soției toată simpatia noastră.

Roagă-l pe Costache să nu se supere dacă nu i-am scris nici până acum, lovitura ce-am suferit m'a sgduit profund și de-abia acum reiau firul vieții întrerupte, încet, încet. Îi voi scrie curând.

Am primit lucrările tale, mi-au plăcut mult și te felicit.

Cu toate urările mele de izbânda desăvârșită, sănătate și curaj, rămân al tău devotat

Dinu

¹ Franci elvețieni (n. red.)

*Autor: Dinu Lipatti
Destinatar: Constantin Silvestri
Locul și data: Geneva, 6 noiembrie 1947*

*Limba română
Ms. dactilografiat
1 pagină Geneva,*

6 Noiembrie 1947

7 Chaudronniers

Dragă Costi,

Apuc să-ți scriu în tren (!) unde este singurul loc și moment unde pot să-mi adun gândurile, ca să te vestesc că 99% se face concertul nostru de la Paris pentru data de 27 Aprilie, dacă tu poți veni atunci. Ar urma să cânt două Concerto-uri (eventual Bach re minor și al 3-lea de Bartók), iar tu ai pune eventual o uvertură și la sfârșit o simfonie, sau ce vrei tu.

Îmi închipui lesne că nu poți porni la așa cale numai pentru un concert. În Elveția mi-e rușine să spun că nu prea reușesc să te ajut, aici sunt tigrii, dirijorii, și concerte de abonament prea puține pentru câți sunt. Concertele nu sunt subvenționate și când vine un dirijor tânăr, talentat dar necunoscut, nu fac rețeta și astfel societățile se feresc să-l angajeze. Voi încerca totuși din nou, acum că m'am reîntors acasă. Tu caută să chibzuești cum e mai bine și dacă poți accepta 27 Aprilie Paris, voi fi foarte fericit. Concertul va fi la Société des Concerts du Conservatoire Paris.

Am fost în Olanda, început Octombrie, mari succese, am insistat pe Mengelberg să te angajeze, așa cum m'ai rugat tu, mi-a răspuns că ar dori și el mult, însă că pentru stagiunea 1947-48 toate programele sunt făcute. Am cântat la Radio-Hilversum și m'am bucurat să aflu că vei dirija foarte curând acolo.

Lui Costache i-am tot scris și eu mereu, de la el n-am primit nimic de foarte mult timp, scrisorile pe care mi le anunți tu din partea sa nu le-am primit. Comunică-i te rog, acest lucru.

Evident că e păcat să-ți pierzi timpul cu hărțueli administrative, însă Nelu B. sosit la Geneva spre stabilire m'a lecutit complet de America de Sud, din cele trăite și povestite de el. Soția sa, grav bolnavă la spital, el drăguț ca de-obicei, m'a condus acum câteva minute la gară (eu îți scriu în drum spre Zofingue unde cânt astă seară recital). Scrie lui Nelu, Pension Kaufmann Bd. des Tranchées Geneve, îi va face mare plăcere.

Îți trimit această scrisoare în Olanda la amicul tău Magyar pe care l-am cunoscut la recitalul meu din Haga și care este foarte drăguț, astfel poți să-mi răspunzi curând. Iată câteva rânduri pentru impresarul meu M-lle Schill care este o persoană de toată încrederea, cel mai importat agent olandez și care pune mult inima pentru organizarea concertelor și prezentarea tinerilor.

De ce se petrece pe la noi, nici nu e cazul să mai vorbim, căci mi se rupe inima. Răbdare și tăcere, asta ne-a mai rămas.

Ce face Florica, cum se simte cu sănătatea, ce proiecte are?

Îți voi trimite tot prin Florica ultimele mele discuri ce apar de Crăciun, adică Concertul de Grieg cu Philharmonia din Londra, diverse Bach, Chopin, Liszt. Mă bizui pe tine să le depui în mâini sigure și binevoitoare la Radio București, căci țin foarte mult ca cel puțin prin acest mijloc indirect să nu pierd contactul artistic cu țara mea. Îți mulțumesc din suflet de pe acum.

Iată programul meu: Elveția până la 12 Decembrie, Belgia până la 19 (adică Verviers recital 15 și Bruxelles recital 18) apoi Elveția până la 8 Aprilie, când vom pleca în Anglia pentru o serie de concerte și discuri, astfel că dacă vii la Paris, ne întâlnim cu ocazia concertului, tu venind din țară, iar eu de la Londra, câteva zile înainte de 27 Aprilie.

Te îmbrățișez afectuos, îți doresc deplină reușită în Olanda și tot ce pot să fac pentru tine, o voi face din toată inima.

Al tău devotat

Dinu

Autor: Marius Flothius

Limba franceză

Destinatar: Constantin Silvestri

Ms. dactilografiat, 1 pagină

Locul și data: Amsterdam, 11 noiembrie 1957

le 11 Novembre 1957

C. Silvestri

Cher Monsieur,

Merci beaucoup pour votre télégramme. Ci-joint vous trouverez les copies des deux lettres dont il est question dans notre télégramme du 8 novembre. Nous serions heureux si nous pouvions avoir de vos nouvelles aussitôt que possible. Peut-être vous pouvez nous téléphoner l'un de ces jours, ou bien – ce qui serait préférable – passer à Amsterdam lorsque vous retournez en Roumanie.

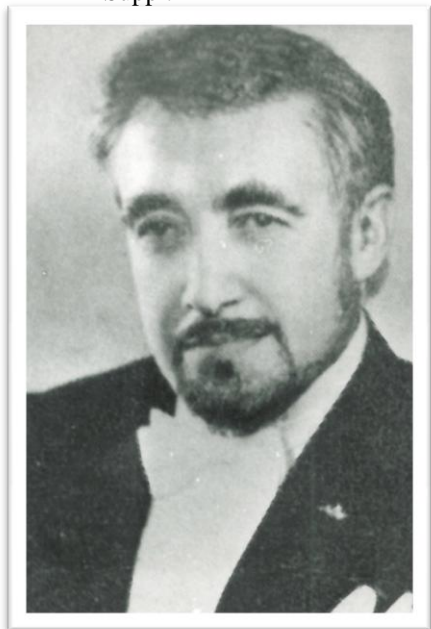
Veillez agréer, cher monsieur, l'expression de nos sentiments les plus sincères.

Suppl.

Nederlandse Orkeststichting

Marius Flothius

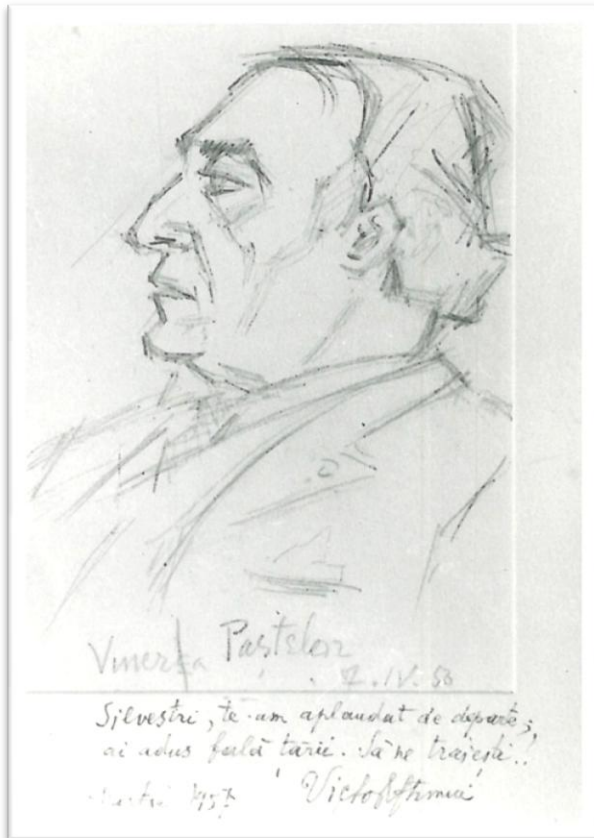
le directeur artistique.

Profondément touchés par le magnifique lilas blanc et par la si délicate attention, nous remercions de tout cœur et nous prions de croire cher monsieur Silvestri, a nos sentiments de très chaude sympathie.

George Enescu

Marie Enescu

Ambassade de la République
Socialiste de Roumanie
En France

5, rue de l'Exposition – 75007 Paris
Tel. 705. 49. 54

ATESTAȚIE

S-au primit de la Doamna REGINA SILVESTRI următoarele obiecte care urmează să fie predate Muzeului Muzicii din București:

- un set baghete de dirijat
- un afiș spectacol în limba japoneză
- cinci fotografii ale lui Constantin Silvestri
- două fotografii fără a fi subtitrate
- un disc „Simfonia a 5-a”
- un disc George Enescu
- un disc „Debussy”
- un set pliante muzică
- un set partituri muzică
- un obiect lemn tip bumerang cu ornament canguri și dedicație Constantin Silvestri.

25 iulie 1983

CONSUL, Alexandru Mihalache